WASHINGTON D C

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVIII. Ч. 8. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 12-го СІЧНЯ 1950. No. 8. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JANUARY 12, 1950. VOL. LVIII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Дер. Америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the U. S. of America FIVE CENTS Elsewhere

ФЕДЕРАЛЬНІ СТИПЕНДІЇ ДЛЯ ВАРТІСНИХ СТУДЕНТІВ

Вашингтон, 10 січня. — Незабаром предявить президент Труман конґресові програму допомоги вартісним студентам на студії в університетах або й на спеціяльні студії після покінчення найвищих шкіл. Фонд на такі стипендії мав би бути вміщений в бюджеті на найближчий фіскальний рік, отже від 1 липня, у висоті $1,000,000. Після того фонди мали б бути постійні у висоті $300,000,000 річно для вжитку 400,000 звичайних студентів („андерґрадюетс") і для 37,500 студентів що покінчили студії і хочуть їх продовжувати як професіоналісти. Стипендіями мали б завідувати стейтові комісії. На підставі теперішнього пляну вони виносили б по $600 річно для кожного студента.

Крім стипендій мали б ще бути доступні для студентів безплатні позички, гарантовані федеральним урядом до висоти $1,200 річно або до $6,000 на цілий час студій, які мали б тривати вісім років.

Досі діставали підмоги з федеральних фондів тільки студенти медицини або дентистики чи студентки-доглядачки („норс"). Теперішній плян має обняти студіюючу молодь з усіх ділянок знання. Відповідний законопроєкт буде готовий впродовж кількох місяців. Тоді теж буде звісно, куди вносити аплікації й які студенти чи студентки матимуть першенство. Американська Виховна Рада й інші організації одобрили вже цей плян. Сен. Клод Пепер, який має доручення скласти відповідний законопроєкт, каже, що гроші будуть діставати студенти безпосередньо з федеральних фондів.

КОНҐРЕСОВІ СТУДІЇ НАД ОБОРОНОЮ КРАЇНИ.

Вашинґтон. — Комісія збройних сил палати репрезентантів підготовляє далеко-йдучі студії над теперішнім станом країєвої оборони, як це виявив конґресмен Карл Винсон, голова комісії. Мають провірити всі три ділянки оборони щодо їх боєздатности та вистачальности. Комісія хоче дізнатися, кільки насправді є воєнних кораблів, кільки літаків і чи всі роди зброї є в такому стані, щоб можна було їх ужити з найбільшою досконалістю та придатністю.

ВИДАТКИ НА ОБОРОНУ ОБТЯЛИ НА ПЯТЬ БІЛІОНІВ.

Вашинґтон. — Секретар оборони Луіс Джансон виявив, що у підготовчій стадії при складанні федерального бюджету на наступний скарбовий рік він домагався пять біліонів більше на оборону. Підчас частих дискусій у департаменті оборони в будинку Пентаґон знавці почали обмежувати одні видатки за другими, доки вкінці не стали на сумі $13,545,000,000. Ці справи обговорював Джансон на пресовій конференції у приявності голов генеральних штабів усіх трьох ділянок оборони і бюджетових експертів. З відповідей на запити кореспондентів можна було завважати, що ще й досі між поодинокими ділянками оборони панує незгода над деякими справами, головно над питанням, кільки потряних одиниць вистачає для забезпеки країни підчас теперішнього політичного положення в світі.

СТУДІЇ НАД АТОМОВОЮ СИЛОЮ КОШТУЮТЬ ЧОТИРИ БІЛІОНИ ДОЛЯРІВ.

Ню Йорк. — До 30 червня теперішнього року видатки Злучених Держав на студії атомової сили як для воєнних такі для промислових цілей досягнуть висоти чотирьох біліонів долярів. Це виявив Вилбур Келлі завідатель Нюйорського Бюра Операцій Комісії Атомової Енерґії у дискусії над ядровою технолоґією, влаштованою під опікою університету Ню Йорк. Комісія видала $700,000,000 на ляборaторії й на устаткування та різні машини потрібні для студій в теперішньому році. Келлі заявив що обмеження комісії не дозволяють йому багато сказати про різні пляни, злучені з ядровими студіями. Він тільки сказав загально, що студії переводять тепер в різних шкільних установах і приватних підприємствах. Між ними згадав про Ляборaторію Арґон в Шікаґу, Брукгейвен, на Лонґ Айленд коло Ню Йорку, Овк Ридж в Теннессі, а крім того в яких 200 ненаазваних приватних підприємствах. Такі студії коштують річно пересічно по $7,270,000 в кожній установі. Разом досі виносять видатки на таку працю коло чотири біліони долярів.

ПРОКУРАТОР ЗАКИДАЄ ПСИХОПАТІЮ ПСИХІЯТРОВІ.

Ню Йорк. — Тамес Ф. Морфі, помічник федерального прокуратора у процесі проти Алджера Гісса, обвинуваченого в кривоприсязі при відпекуванні від комунізму, заатакував свідоцтво психіятра д-ра Карла Бінґера в справі Витакера Чемберса Бінґер, приятель Гісса, свідчив, що урядовий свідок Чемберс є „психопатом" і не завжди говорить правду. Морфі пробував вжити таких самих арґументів на доказ, що самий свідок, д-р Бінґер, виказує признаки психопатії. Морфі напр. ствердив, що Бінґер підчас його запитів упродовж 50 мінут глядів 59 разів вгору, заки дав відповідь. Саме такий самий закид зробив Бінґер Чемберсові, коли твердив, що Чемберс глядить звичайно вгору, заки дасть відповідь. Загалом усесь час прокуратор доводив ,що не кожна неправда є „психопатична", бо люди говорять неправду з різних причин. Крім д-ра Бінґера складали зізнання у вівторок ще інші свідки, після-чого прокуратор заявив, що „має досить".

ЗАПИСАВ ПІВ МІЛЬЙОНА НА ПОБОРЮВАННЯ ПЕРЕСТУДИ.

Дедгем, Масс. — Медична Школа при університеті Гарвард дістане вивінування в сумі $500,000 з запису Пола В. Бекона, видавця книжок. В завіщаннії він відступив свій маток на школу, доки в ній не відкриють ліку на звичайний катар чи перестуду. Після того масток може перейти на університет для інших наукових цілей.

ПОСТАЧАННЯ ВОЄННИХ МАТЕРІЯЛІВ ДЛЯ ФОРМОЗИ ЙДЕ ДАЛЬШЕ

Вашингтон, 10 січня. — Тенки й інший воєнний статок ідуть дальше зі Злучених Держав до Формози для підтримки китайського націоналістичного уряду за одобренням департаменту стейту і департаменту оборони. З Филаделфії вислано до Формози коло 300 тенків, 90 залізничих возів та повно всілякого іншого устаткування турецьким кораблем. Ці матеріяли були замовлені в Америці ще заки президент Труман заявив, що Америка не піде на зайняття Формози. Кошти цих матеріялів покриває китайська амбасада з грошей, які ухвалив американський конгрес в 1948 р. в сумі $125,000,000.

СЕКРЕТАР АЧЕСОН ОБОРОНЯЄ СТАНОВИЩЕ СУПРОТИ КИТАЮ

Вашинґтон. — На тайному засіданні сенатської комісії закордонцих відносин секретар стейту Дін Ачесон виявив причини, які спонукали уряд відмовитися від зайняття острова Формози для її оборони перед комуністами. Він теж виявив нову оборонну американську лінію, яка йде від Японії через Окінаву й Филипини. Тому, що це було тайне засідання, не видано ніякого урядового комітету, а тільки деякі члени комісії переповіли загальний напрям нарад. Ачесон мав сказати, що уряд не буде постачати воєнної допомоги азійським країнам, тільки може давати фінансову допомогу на підставі Точки Четвертої інавґураційної промови президента Трумана.

АМЕРИКАНСЬКІ ВОЄННІ КОРАБЛІ НАПРАВЛЯЮТЬ ВАНТАЖНИЙ КОРАБЕЛЬ НА КИТАЙСЬКИХ ВОДАХ

Вашингтон. — Департамент оборони вислав два нищителі для допомоги при направці американського торговельного корабля Флайінґ Арров, на якого стріляли кораблі китайських націоналістів і важко ушкодили. Корабель належить до американської торговельної лінії Ісбрандтсен.

КРАЇ ЛАТИНСЬКОЇ АМЕРИКИ НАДАЮТЬСЯ НА КОМУНІСТИЧНІ ЕКСПЕРИМЕНТИ

Бок Гілл Фоллс, у стейті Пенсилвенія. — На конференції протестанських деномінацій обговорювано положення в країнах південної Америки. Д-р В. Стенлі Райкрофт, секретар Комісії Співпраці заявив, що відносини в країнах Латинської Америки такі, які були в Росії перед комуністичною революцією. Більша частина землі в південно-американських републіках належить до великих землевласників.

БУРЯ НА АТЛАНТИКУ ПРИПІЗНЮЄ ПРИЇЗД КОРАБЛІВ

Ню Йорк. — Вісті, прислані бездротним телеґрафом до тутешніх корабельних агенцій сповіщають, що від кількох днів шаліє на Атлантійському океані буря. Внаслідок того усі кораблі, які пливуть з Европи до Америки, припізнили причалення до Ню Йорку й інших пристаней. Корабель Генерал Гайнцелман, який везе 1,300 нових іміґрантів зі скитальщини, припізнив свій приїзд на 4 дні. Останні вісті кажуть, що він приїде в четвер 12 січня у сьомій годині ранку.

АМЕРИКАНЦІ ЗААРЕШТУВАЛИ В АВСТРІЇ БАНДУ СОВЄТСЬКИХ ЛЮДОЛОВІВ.

Відень, 11. січня. — Американські військові власті тут офіціяльно повідомили про арешт 12 осіб, які належали до зорганізованої Совєтами банди контрабандистів і людоловів. Всі заарештовані призналися, що їхньою „активністю" керував совєтський полковник Карандашов, при допомозі майора Мохова, обох зі совєтської командатури у Відні. Їм дозволялося та допомагалося вести контрабанду та чорну торгівлю, в заміну за схоплювання в американській зоні совєтських втікачів і дезертирів.

КОМУНІСТИЧНИЙ КИТАЙ ДАЛЬШЕ ПРЕДМЕТОМ НАРАД КАМОНВЕЛТУ

Коломбо, Цейлон, 11. січня. — На вчорашніх нарадах міністрів закордонних справ британської спільноти народів комуністичний Китай продовжував бути головним предметом нарад. Виявилися деякі розбіжності думок, як представники Австралії, Нової Зеляндії, Південої Африки і Канади вважали, що справу визнання комуністичного уряду треба було раніше обговорити на цій конференції і опісля заговорити „одним голосом". Обговорювано теж справу дальшого відношення до комуністичного Китаю й поодинокі представники заступали думку „обережної приязні". Розглядаючи загальне міжнародне положення, учасники нарад ствердили, що Схід і Захід стоїть перед тою самою головною проблемою: комуністичною загрозою.

З.У.А.Д.К. З УСПІХОМ ПРОДОВЖУЄ ПЕРЕСЕЛЕНЧУ АКЦІЮ

Филаделфія, 11 січня. Вчора тут відбулися чергові наради Екзекутиви Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, на яких стверджено цілий ряд нових успіхів в переселенчій акції та обговорено її дальші можливості.

Екзекутива з вдовіллям прийняла до відома, що всі ці родини українських скитальців, які від деякого часу були здержані в перехідному таборі в порті Бременгафен з огляду на недостачу відповідних для них приміщень і праці в цій країні, в останньому вже приїхали та зусиллям ЗУАДКомітету і при допомозі ДП Комісії у Вашинґтоні були розміщені по американських фармах. Екзекутива Комітету рівночасно з жалем мусіла ствердити, що українські громади, з малими тільки виїмками, ще дальше не виявляють жадної готовости прийняти бодай тих 600 дальших родин українських скитальців, для яких ЗУАДКомітет в останньому знову полагодив іміґраційні формальності. Екзекутива ЗУАДКомітету повторює свій гарячий заклик до американсько-українського громадянства, щоб воно продовжувало свою жертвенність на цілі Комітету та свою співпрацю для прийняття і розміщення дальших переселенців.

2. Екзекутива Комітету з тривогою ствердила новий розвиток та деякі нові загрозливі прояви серед нових іміґрантів, що можуть бути наслідком непоінформованости. Діло в тому, що вже досить поважна кількість нових іміґрантів, головно тих, що залишили прийняту перед приїздом до цеї країни фармерську працю і не виконавши своїх зобов'язань перейшли до міст, тепер звертаються за допомогою до американських добродійних організацій та інституцій, куди їх часто-густо скеровує їхня власна організація. ЗУАДКомітет остерігає, що цього роду випадки потверджують, що новий іміґрант є публичним тягарем і це може стати не тільки причиною його примусової депортації назад на скитальщину, але й дуже негативно відбитися на заходах в справі продовження і поширення переселенчого закону. Місцеві українські організації в поодиноких громадах рішучо повинні поробити всі можливі заходи, щоби в нагли́х випадках самим допомогти потребуючим і не відсилати їх до американських установ.

3. У зв'язку зі зажаленнями на умовини життя і праці нових іміґрантів на фармах, Екзекутива Комітету рішила провірити цілий ряд випадків на місцях та в потребі поробити відповідні заходи для унормування тих справ, інтервенюючи у відповідних властях.

4. Вже з кінцем цього місяця Конґрес мав би розглядати проєкт нового, зглядно поширення існуючого переселенчого закону. Для успішного впливу на рішення Конґресу в цій справі Комітет потребує якнайбільшої кількости нових зголошень праці і мешкань для нових іміґрантів і в цій справі звертається до нашого патріотичного загалу.

5. Всім новим іміґрантам ще раз пригадується обов'язок піврічних зголошень до ДП Комісії у Вашингтоні. Хто цього ще досі не зробив, хай виконає негайно, бо це може мати вплив на його дальший побут в цій країні. При цьому звертається увагу, щоби зголошення пересилати на окремих формулярах, що їх можна одержати в ЗУАДКомітеті або інших допомогових агенціях та в Іміґраційних Бюрах. Виповнені зголошення пересилати тільки безпосередньо до ДП Комісії у Вашинґтоні, на подану на формулярах адресу.

6. Екзекутива ЗУАДКомітету з вдовіллям ствердила, що загал нашого громадянства в цій країні як і української еміґрації в Европі починає належно оцінювати працю ЗУАДКомітету, розуміючи його труднощі та виявляти добру волю у всебічній допомозі та співпраці з ним.

ПРОТИВОРІЧНОСТІ В РАДІ БЕЗПЕКИ В СПРАВІ КИТАЮ

СОВЄТСЬКИЙ ПРЕДСТАВНИК ДЕМОНСТРАТИВНО ВИЙШОВ З НАРАД, ПРОТЕСТУЮЧИ ПРОТИ УЧАСТИ В НИХ ПРЕДСТАВНИКА НАЦІОНАЛЬНОГО КИТАЮ.

Лейк Соксес, 11 січня. — Совєтський представник в Раді Безпеки, Яків А. Малік, вийшов вчора демонстративно зі засідання Ради, як вона відмовилася розглянути негайно совєтську резолюцію в справі видалення з Ради представника китайського національного уряду, що в додатку в цьому місяці є предсідником Ради. Совєтський вихід з Ради був, виходило б, наперед приготований в подробицях, включно з автом, що вже чекало приготоване, щоб забрати Маліка. Він, покидаючи засідання, склав таку заяву: „Я, як представник Совєтського Союзу, не можу брати участи в працях цего засідання Ради Безпеки, доки представник Куомінтанґу не буде позбавлений членства в Раді Безпеки. З огляду на це, я не можу залишитися при цьому столі і повинен покинути залю нарад". Китайський представник, д-р Ціянґ, заповів чергове засідання Ради на найближчий четвер, ставляючи на порядок нарад згадану совєтську резолюцію в його власній справі та біжучу справу загального розброєння. Інші представники в Раді вважають, що Малік візьме участь в тих чергових нарадах, не зважаючи на свою вчорашню демонстрацію. Звертається увагу теж на факт, що хоча совєтський представник раніше гостро протестував проти вибору Югославії на члена Ради та погрожував, що він цего вибору не признає, вчора він не видвигнув жадних застережень, як цей представник був формально акредитований. На всіх 11 членів Ради досі ще тільки п'ятьох: Совєтський Союз, Британія, Індія, Норвеґія і Югославія визнали комуністичний китайський уряд, отже на два голоси замало щоб могти перевести совєтську резолюцію щодо віддалення з Ради представника національного Китаю. Кріім того, британський представник заявив, що совєтська резолюція в цій справі є ще „передчасна".

„ТІТОЇЗМ" СЕРЕД ЯПОНСЬКИХ КОМУНІСТІВ.

Токіо, 11 січня. — Японські комуністи „вичистили" вчора свого парляментарного представника Ко Наканіші, який став по боці Комінформу в боротьбі проти Югославії та повторював московські обвинувачення проти провідника японських комуністів, Санзо Носака, закидаючи йому, що він є анти-демократ, анти-соціяліст і анти-японець. Центральний Комітет, викидаючи Наканіші з партії, закинув йому, що він використовує акцію комінформу для розбиття японської комуністичної партії. Сам Наканіші заявив кореспондентам, що він „доложить всіх зусиль поза партією, щоб привернути японському комунізмові марксистську базу". Вичищений тепер з компартії Наканіші грав важливу ролю в поширенні комунізмі в Японії, ввесь час співпрацював з китайськими комуністами та має загальну опінію московського шпигуна. З його вичищенням, японська комуністична партія офіціяльно переходила б на позицію японськкого „тітоїзму".

НА 23 ЛЮТОГО ПРОГОЛОШЕНО ВИБОРИ В АНГЛІЇ.

Лондон, 11 січня. — У висліді вчорашнього засідання британського уряду, остаточну дату загальних виборів до парляменту в тій країні встановлено на 23-го лютого. Розпущення теперішнього парляменту наступить 3-го лютого, щоб дати поодиноким партіям можність відповідної підготовки до виборів. Новий парлямент збереться на інавґураційну сесію в дні 6-го березня. Головною проблемою під час виборів будуть капіталістичні обіцянки консерватистів і соціялістичні лейбуристів. Нарід вирішить котрої з тих систем він собі бажає. Обі ці головні партії вже цілком приготовані до виборів. Лейбуристи йдуть до виборів з обіцянкою повного затруднення та „справедливого уділу для всіх", а консерватисти обіцюють те саме, додаючи, що вони можуть зробити це краще, скоріше та меншим коштом. Дату нових виборів встановив премієр Етлії, як це є його конституційним правом, порозумівшись раніше з королем.

БЕЛЬГІЙСЬКІ СОЦІЯЛІСТИ ПРОТИ ПОВОРОТУ КОРОЛЯ.

Брюсель, 11 січня. — В бельгійському парляменті вчора почалися дебати в справі загального плебісциту, що мав би остаточно вирішити дальшу долю короля Леопольда, що від часу війни перебуває на „добровільному вигнанні" у Швайцарії. Вже в першому дні дебат виявилося, що соціялісти робитимуть все можливе, щоби не допустити до повороту короля.

ЮГОСЛАВІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ ВІД ЧЕХІВ ЗВІЛЬНЕННЯ ЗААРЕШТОВАНИХ.

Прага, 11 січня. — Югославський амбасадор передав чехословацькому урядові окрему ноту, в якій югославський уряд домагається негайного звільнення багатьох югославських громадян, заарештованих протягом останнього року за те, що вони робили заходи для повороту до своєї країни. В югославській ноті обвинувачується чеську поліцію в застосовуванні „фашистських метод проти прогресивних сил".

ЗАПОВІДАЮТЬ РЕОРГАНІЗАЦІЮ ІТАЛІЙСЬКОГО УРЯДУ.

Рим, 11 листопада. — В поінформованих колах заявляють, що премієр де Ґаспері зголосить відставку свого уряду вже завтра або після завтра. Вважається, що створення нового уряду буде знову доручене дотеперішньому премієрові де Ґаспері, що бажає полагодити урядову кризу ще перед остаточним вирішенням Протекторатною Радою ОН передачі під італійську адміністрацію Сомалів.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НЕЗБАЛАНСОВАНИЙ БЮДЖЕТ

Президент Труман представив Конґресові федеральний бюджет на фіскальний 1951 рік, який почнеться з днем 1. липня ц. р. По правді, нема в його пропозиціях великих несподіванок. Уже від довшого часу писали, що новий бюджет буде високий і дефіцитовий, себто, що розходи не будуть збалянсовані приходами, та що треба буде надіятись нових податків. Так воно й є. Запропоновані президентом розходи виносять $42,439,000,000, а приходи тільки $37,306,000,000. Дефіцит: $5,133,000,000. Знаючи з досвіду, що бюджетові пропозиції якось так укладаються, що приходи бувають у практиці менші, а розходи більші, песимістично настроєні конґресмени рахуються з тим, що дефіцит готов бути багато більшим.

Не тільки нам крутиться в голові, але навіть Айнштайнові, коли він приглядається тим цифрам. Все ж таки знаємо, що якби так розділити ці видатки рівно на 150 мільйонів населення Злучених Держав, то на кожну людину (включно з дітьми!) припало б платити $283. До того ще додаймо, що якщоб така дефіцитова господарка продовжувалася б ще далі, то в короткому часі довги країни дійшли б уже до яких 300 біліонів долярів. Що було б, якби так вибухла війна, годі навіть брати в рахубу, хоч можна б потішатись, що „холодна війна" коштує малощо менше від справжньої війни.

Президент Труман назвав запропонований ним бюджет „реалістичним" і „чесним". Він переконаний, що так воно й є, та що це „мінімальні" видатки, які рахуються з дійсною ситуацією в світі. Це правда, що більша половина видатків — яких 30 біліонів — звязана з минулими війнами та її наслідками, включно з „холодною війною". Тому теж, хто хоче надто критикувати президента за цей високий бюджет і евентуальні нові податки і нові довги, повинен брати це під увагу. Фактом є, що Америці треба далі зброїтись, щоб бути готовою на кожний випадок, а це коштує і далі коштуватиме багато гроша. Що іншого може вона робити в сучасних напружених міжнародних відносинах, коли хоче оминути війну таким воєнним поготівлям, яке мало б залякати найсильнішого агресора? А така є по суті американська миролюбна політика.

Республіканці називають бюджетові пропозиції президента „шляхом, який веде до економічної руїни". В газетах з республіканським напрямом читаємо тепер „про грабіжницький уряд", з яким треба уже раз скінчити, що треба вважати апелем до виборців, що прийдуть до голосу в осені цього року. Але й з демократичного боку не бракує критики. Конґресмен Клеренс Кеннон з Мізурі навіть заповів, що вжиє „ножа", щоб „викроїти" з бюджетових пропозицій те, що противиться „здоровим бизнесовим умовинам". А він голова Бюджетового комітету палати репрезентантів! Найгірше лихі на президента за те, що він „сипле" грішми на „невдалі соціялістичні експерименти". Але в нього самого та його сторонників (з „Фер Діл") це значить поступати справедливо та глядіти розумно в будуччину.

Одначе покінчиться це все по дебатах та порахунках республіканців та декого з демократів з „марнотравством" політики „Фер Діл" тим, що бюджетовий проєкт президента з незначними змінами таки перейде.

Захід нюйорського „Сонця"

З днем 5-го січня припинено дальшу публікацію популярної нюйорської пополудневої газети „Ди Сан", що проіснував 117 років. Саму газету та її „добру волю", без технічного устаткування та без реальностей, купило видавництво Скрипса-Говарда, злучуючи „Ди Сан" з другою місцевою пополудневою газетою, „Ню Йорк Ворлд-Телеґрам". В кожному разі, „Сан", як окрема газета, перестала існувати.

В кінцевих вияснennях про продаж „Ди Сан"-у його видавець звалює вину на кошта продукції і зорганізоване в окремій профспілці робітництво, яке своїми збільшеними домаганнями захитало бюджетовою рівновагою видавництва. Представники робітників зі свого боку заперечили цей закид, заявляючи, що їхні претенсії до видавництва „не виходили зі загальної лінії", що адміністрація В-ва ніколи не зверталась до них зі своїми трудностями та приписують всю вину за підваження фінансових основ видавництва власне його адміністрації і редакції.

Проте, встановлення вини за упадок видавництва не змінить в нічому самого факту, що воно перестала існувати. Вина може бути в більшій чи меншій мірі по обох боках, але головним пошкодованим в такому випадку може бути насамперед ввесь громадський загал, що тратить не тільки одне джерело інформації, але й одну зі своїх трибун, через яку могло промовляти в суспільних справах. Факт припинення цього видавництва тим більше загрозливий, що він не є виїмком. Сьогодні, рівночасно з появою більшої кількости і кращих автомашин на вулицях, з вибагливішими одягами на людях, зі збільшенням загального добробуту і комфорту та всего того, що можнаб зарахувати до матеріяльної культури, спостерігається рівночасний занепад і упадок духової культури, до якої без сумніву належить газета. Нюйорський „Ди Сан" є вже тільки якоюсь там з черги газетою, що в останньому припинила своє видавництво, дарма, що його історія, його — як кажуть — „рекорд", належать до одної з найсвітліших сторінок американської і світової журналістики.

Стосімнадцять років появи щоденної газети це великий шматок самої історії. Тим більше, що ці роки записані як великі політичні, суспільні і культурні потрясення та переломи, від початкового розвитку „машинової доби" до атомної енергії. Як „Ди Сан" почав виходити в 1833 році, населення Ню Йорку виносило ще тільки 250,000 душ.

В кінцевих підсумках історії „Ди Сан" підкреслюється як велику заслугу його видавців і редакторів головно в зусиллях подавати точно, об'єктивно і своєчасно всі новості і насамперед новості. Чарлз А. Дана, видавець „Сану" в роках 1868-1897, встановив такий головний принцип журналістики: „бути інтересним". І ним „Ди Сан" без сумніву був. Від своїх співробітників Дана єдино вимагав: „дістаньте новості, дістаньте насамперед новості... Обстоюйте свою думку, але не вірте, що вона може бути єдино правдива, або всеціло правдива... Насамперед знайте, що людство поступає; що відбувається прогрес в людському житті і в людських справах та що і це певне, як Великий Бог на небі — майбутність буде більша і ліпша ніж сучасність чи минуле..." З часів Дана залишилась теж відома фраза, висловлена одним з його редакторів, про те, що є новиною для газети: „Якщо пес вкусить людину, це не є новиною, бо це трапляється часто; але якщо людина вкусила б собаку, це вже є новина". Сам Дана так здефінював поняття новини: „Першою справою, якої редактор повинен шукати, повинна бути новина. Якщо газета не має новин, вона може мати все інше, але вона не матиме успіху. А під новиною я розумію все, що стається і діється, все що може викликати зацікавлення та що може притягнути увагу загалу, або його частини". Інший видавець „Сан"-у, Едвард Мічел, на початку цього сторіччя рекомендував своїм редакторам: „Не витрачайте слів, не хвилюйтеся, не пишіть небилиць. Виразний і ясний вислів чесної думки, повален-

(Докінчення на стор. 3-тій)

DIVUS CAESAR

У своїй праці „Життя десятьох цісарів" римський історик Светоній описує діяльність і характер римських володарів з родини Юлія Цезара, що запанували в Римі після упадку республіканського ладу. В книзі Светонія, поряд з фактами, є немало анекдотичного. Але й ті анекдоти подано в такій формі, що вони доповнюють факти і кидають ясне світло на характер поодиноких правителів Римської імперії. На це італійці кажуть: „Хоч і неправдиве, але добре вигадане".

Основником необмеженої монархії в Римі був Октавіян, адоптований Юлієм Цезарем (помер 13 р. по Христі). Йому після смерти, як і Юлієві Цезареві, — римляни — приносили жертви як божкові й будували для них храми. Титул кожного володаря був — „Дівус Цезар" (Божественний цісар), пізніше уживалося також грецької назви „Сотер" (спаситель).

Светоній оповідає, як один із цісарів, прозваний „Каліґуля" (Черевичок), занедужав на манію величности і звелів позривати голови в статуях поетів, філософів, воєнних вождів і т. д. та замість того приставити голову його — Ґая Юлія Цезаря. Інший цісар — Нерон — уявив собі, що він великий артист-співак і почав виступати на сцені. І хоч його голос був, як пише історик Тацит, хрипкий, однак піддані Нерона мусіли не тільки слухати цей спів, але й хвалити його.

В демократичних країнах люди добре собі не уявляють, що в советській державі під владою Сталіна відновився „стиль" римської імперії. То дарма, що формально панує в СССР „диктатура пролетаріяту" і найдемократичніша конституція. І в Римській історії діяв республіканський сенат, були „народні трибуни", „консули", народні зібрання і всякі інші остатки демократичного ладу. Але воля володаря була рішальна, а всі республіканські форми були тільки для декорації.

Сталін поволі відсунув „демократичні декорації" советської держави на задній плян і досягнув „ідеалу" диктаторського: він є необмежений ніякими законами деспот над мільйонами людей. Немає значіння, що Сталін поборює релігію і церкву. Він сам хоче замінити собою Бога і церковну організацію. Слухайте, як відбуваються комуністичні та інші засідання, віча, наради іт.д. в Совєтському Союзі. Це не політичні зібрання: по суті це „релігійні дійства". Промовці один перед одним стараються звеличувати „геніяльного, рідного" Сталіна, а присутні своїми оплесками нíби творять хор у цьому „священодійстві". На честь Сталіна співаються пісні, йому посилаються привіти, при кожній нагоді йому дякують, „за щасливе і веселе життя", його називають „утіхою і надією любови", а саме так називали в Римі імператора Тита, що зруйнував Єрусалимський храм 73 р. по Христі. Статуям римських володарів мусіли піддані кланятися як богам. Портрети і статуї Сталіна розміщені всюди, куди сягає сила советських армій. Йому приписують надлюдські здібности й таланти; він — творець усього, що є доброго на світі.

21 грудня Сталін довершив 70років життя. З цього приводу — як знаємо — обожування „великого Сталіна" зросло до нечуваних меж. Ввесь СССР і сателітські держави післали йому подарунки і привіти. Він не тільки „вожд світового пролетаріяту", не тільки „найбільший воєнний геній нашої доби", але також „найвищий знавець науки", „теоретик перетворення природи", „автор великих перемог у всіх областях господарства і культури". Скажете, що може це забогато. Ні, далі ще вищі таланти ви-

(Докінчення на стор. 4-тій)

ВТЕЧА З „РАЮ"

Політика Сталіна в окупованих советськими арміями країнах Східної і Середньої Европи мала завдання, між іншим, — зруйнувати господарське життя в німецьких областях, що були призначені для окупації Західних великодержав. Для того Сталін звелів вигнати з східних областей вісім мільйонів німців. Ці люди стали великим тягарем для господарства Західної Німеччини, вони переповнили міста й села, і багато цих вигнанців живе ще й досі в таборах. Сталін міг думати, що стиснені в своїх західних областях німці будуть готові до комуністичної революції. Але він помилився: поза Англією та Америкою ні в одній країні Европи не мають комуністи такого слабого ґрунту як у Злученій Німеччині. Це показали вибори до західно-европейського парляменту у вересні 1949 р.;. комуністи зосталися далеко позаду від інших партій.

Але ця поразка не змінила політики Москви та її агентів. Комуністи сприяють утечі населення Східної Німеччини на Захід. Протягом минулих трьох років перейшло зі Сходу в Західну Німеччину коло 1,500,000 німців. Щодня переходять кордон, що розділяє Східну Німеччину від Західної до 2,000 осіб. Між цими „уходниками" не всі є німці. Тут зустрічаємо чехів, поляків, мадярів, українців і росіян. Недавно прибув як „репатріянт" із Росії бувший власовець-росіянин. Він мав на собі німецьку уніформу, був на фронті взятий у полон советським військом і пробув у полоні, разом з німцями, більше чотирьох років. Щоб урятуватися (він не знав німецької мови), цей власовець удавав німого: чотири роки він не промовив ні слова!

Звичайно, комуністи не бажають утечі зі Східної Німеччини тих німців: це привело б до спустошення країни, як то сталося в Східній Прусії або Судетах. Зате вони хочуть позбутися елементу, нездібного до праці: старих, немічних людей, інвалідів то-що. Коли ці люди покидають Східну Німеччину, то вони втрачають свої пенсії, отже облегшують фінанси Советської Зони. Зате для Західної Німеччини вони стають тягарем, бо східнонімецький уряд та окупаційна влада не може дозволити, щоб ці втікачі вмирали з голоду.

Якби була змога і надія на прожиток, то більшість населення Східної Німеччини утекла б охоче на Захід. Але безперспективність життя в Західній Німеччині задержує східних німців на своїх місцях.

Однак комуністи мають способи, якими примушують непотрібних їм людей тікати зі Східної Німеччини на Захід. Людину, якої комуністи хочуть позбутися, арештовують. Потім випускають, але „прихильники" із поліції дають знати такому, що йому слід зникнути, бо може попасти в концентраційний табор. Тоді хочеш — не хочеш — мусить чоловік тікати. Коли ж дехто з таких „небажаних громадян" стоїть на своєму праві жити, де він хоче, то йому „пришивають" злочинну справу: підкидають в двір револьвер або протикомуністичні проклямації.

З правдивими політичними втікачами в Західну Німеччину приходять теж комуністичні агенти. Вони удають „політично переслідуваних" у Советській Зоні. Це ще збільшує трудноші для Західної Німеччини: доводиться робити перевірку кожного втікача. На це треба багато часу, і при тому теж невинні люди мусять терпіти.

Г. П.

Яр Славутич

ДОЛЯ УКРАЇНСЬКОГО ПИСЬМЕННИКА

3) Докінчення.

Літературний молодняк в Україні не має жадних можливостей виявити своїх вроджених здібностей. Його підкошують у зародку. В часи „Єжвщини" було запроторено на заслання молодих поетів Андрія Михайлюка, Дмитра Чепурного, Гавроша Сірого та багатьох інших. Ходила чутка, що А. Михайлюкові закидували такий гріх: „Чому не пишеш загострених (?) комсомольських поезій? „Чому естетизуєш?" А деякі поезії А. Михайлюка були справді непогані, напр. початок вірша „Любов":

Ніч.
Калина.
Річка лине.
Пахне сіножать.
Наче листя тополине,
Кучері дрижать.
(Цитую з пам'яті)

Німецько-гітлерівські наїздники, прийшовши 1941 року на Україну, поставилися до української культури ще гірше. Коли московський большевизм хоче все українське змосковщити, асимілювати (увібрати в себе), то німецький фашизм заявив одверто: будьте нашими слух'яними робітниками, про власну культуру й не мрійте; ми прийшли сюди на завжди і є господарі цієї землі.

За неповне трьохлітнє перебування німців на Україні було гестапівцями закатовано в концтаборі (коло Берліну) — найбільшого сучасного поета-філософа О. Ольжича, розстріляно в Києві Олену Телігу та І. Ірлявського (з Карпатської України), а в Кривому Розі поета Михайла Пронченка та новеліста і драматурга Івана Потапенка. Видатний сучасний письменник Аркадій Любченко, який чудом уцілів за большевиків, помер після знущань у гестапівській тюрмі. Були чутки, що німці розстріляли східньо-українських поетів Євгена Фомина та Івана Вирґана.

Після закінчення другої світової війни десятки українських поетів, письменників та культурно-мистецьких діячів, разом із сотнями тисяч своїх земляків, опинилися на еміґрації. Постали видавництва, що видали чимало книжок непромінальної вартости. Живучи в таборах ДП, в тісних бараках або казармах, не доїдаючи, наші письменники не переставали творити духові вартості. Можна з певністю сказати, що наш час судитимуть за творами Уласа Самчука („OST"), Юрія Косача, за працями проф. В. Державина і проф. Юрія Шереха, за високомистецькими доробками поетів Михайла Ореста, Тодося Осьмачки, Євгена Маланюка, Святослава Гординського та інших мистців слова.

Як же сучасне еміґраційне громадянство ставиться до своїх творців духа?

Різношерстні партійні недоуки, захопивши владу по таборах, ніколи по-справжньому не сприяли творцям слова. Навпаки, — відомі факти ганебного трактування наших письменників. На широко відомого нашого повістяра Уласа Самчука партійна таборова адміністрація у Цуффенгавзені дивилася, як на робітника-дроворуба. Небуденно обдарованому поетові Тодосеві Осьмачці ніде не вдавалося загріти місця через антикультурне ставлення до нього партійних заправил. Юрія Косача, найплодовитішого нашого письменника, один партійний таборовий журнальчик роками всіляко обпльовував і зацьковував, аж поки дійшов до висновку, що треба того ж Юрія Косача повісити (так і було написано в цьому журнальчикові). В Авґсбурзі партійні вузьколобі можновладці домагалися, щоб позбавити прав ДП видатного поета Михайла Ореста і висококваліфікованого літературознавця і перекладача чужими мовами проф. В. Державина. В наслідку ці обидва опинились були без шматка хліба. Прекрасний повістяр В. Домонтович ввесь час бідував. На багатьох з'їздах багатьом доводилося бачити цього першоклясного письменника в полатаному, ще харківському піджачку, бо двері ірівських допомогових магазинів були для нього міцно замкнені. Юрій Клен, великий український поет і вчений, помер від систематичного недоїдання і простуди, бо не мав за що належно вдягнутися.

Варто навести одне характеристичне признання бл. п. Юрія Клена. Після багатьох літературних вечорів по українських таборах ДП в Австрії й Німеччині, холодного осіннього вечора завітав поет до мене на приватну кватирю в Авґсбурзі. Прийнявши теплу ванну, напившись міцного чаю, — приліг він на канапу і взявся переглядати чернетки „Попелу імперій" — поеми, що її, як він казав, писав більше в поїздах, аніж удома. Щоб не перешкоджати, я пішов у сусідню кімнату. Проте хотілося мені говорити з дорогим гостем. За якусь годину-півтори я повернувся й попросив поета щось найновішого прочитати. Ласкаво і водночас сором'язливо усміхнувшись, як це він завжди робив, поет похвалився:

— Молодий друже! Я оце писав і думав, чи не включити мені в поему такий епізод нашої письменницької долі. Перейшов я австрійсько-німецький кордон „на зелено" (себто нелеґально — Я. С.) і приніс майже повен наплечник нових книжок, виданих в Зальцбурзі. В Мюнхені запропонував я одному торгівцеві купити їх, щоб мати якусь копійку, бо тут же інша валюта... Спритний книгар (офіційно, а неофіційно перепродувач масла) купив у мене ті книжки за стільки, що мені ледве вистачило тих грошей на три дні, а сам, як я випадково довідався, заробив на принесених мною книжках „чистогану" — понад 1000 райхсмарок.

Спалахнувши з обурення, я хотів було зробити прилюдний осуд, але завжди скромний Юрій Клен, очевидно, каючись, що похвалився мені, будучи „під настроєм", дуже просив, нікому про це не говорити. Аж тоді заспокоївся, коли я дав слово, що за його життя ніколи й нікому про цей випадок не розкажу.

А як почувають себе українські письменники, ставши на вільну землю Вашінґтона? Чи українське громадянство задумалось над тим, що без розвитку власної культури, зокрема літератури, ми не будемо культурним народом, не будемо нацією?

До сьогодні в З. Д. А. й до Канади зі скитальщини прибуло понад 20 видатних поетів, письменників, істориків, університетських професорів та мистців сцени. Чи хоч один з них, опинившись нарешті в країні свободи, почуває себе тим, ким він повинен бути? Соромно, але треба признатися, що творці нашої культури в найліпшому випадку фарбують стіни або працюють в ресторанах чи палітурнях, в гіршому — миють підлоги. Кілька днів тому я одержав листа від знайомого видатного поета. Він пише, що вже другий тиждень бетонує стовпи. Мільйон українців у З. Д. А. й Канаді не може дати можливість працювати за фахом 20 творцям культури. Навпаки. Чуються голоси, мовляв, сорок років тому, двадцять років тому всі так починали. Але про те, що тодішні еміґранти були на багато відсотків неписьменні, несвідомо промовчується.

Українська культура, зокрема література, єдині справжні вільні творці якої опинилися в переважаючій більшості поза залізною заслоною, в небезпеці.

Рятувати наших мистців слова, сцени, пензля — справа першорядної ваги, не меншого значення, як і популяризація серед чужинців ідеї самостійної Української Держави. Факт наявности високої української культури, зокрема літератури, прискорить постання України, як незалежної держави. А щоб наша культура, зокрема література, була високо розвиненою, її треба плекати.

За організацію Української Суспільно-Господарської Ради в Зл. Дер. Америки

(Комунікат).

На Громадській Нараді, скликаній до авдиторії школи св. Юрія в Ню Йорку 7 серпня 1949 з ініціятиви Організації Української Імігації „Самопоміч", після вислухання рефератів інж. Петра Красноноса, дир. Степана Сприньского і д-р Семена Демидчука, рішено приступити до зорганізовання Української Суспільно-Господарської Ради для наладнання суспільно-господарських справ українців в Америці. Організацію Ради доручено перевести Ініціятивному Комітетові, в такому складі: Проф. Іван Паливода, д-р Семен Демидчук, інж. Петро Красноніс, дир. Степан Сприньский і дир. Іван Конюх. Цьому Комітетові дано право кооптувати нових членів і так довести до успішного кінця задумане діло.

Виконуючи повищі ухвали, Ініціятивний Комітет дотепер відбув три засідання: 29 жовтня, 19 листопада й 3 грудня 1949 р. На них обговорено завдання й форми Ради й намічено загальний плян акції.

На першому засіданні, крім членів, обраних на Громадській Нараді, були присутніми ще й кооптовані члени: Інж. Осип Баран, інж. Олексій Гончар, Інж. Юліян Нанасі і Інж. Сава Зеркаль. На другому засіданні, крім попередніх, Мгр. Іван Заяць й дир. Іван Шепарович і на третьому ще такі кооптовані члени: дир. Олексій Черняк, інж. Степан Кебало, Михайло Білоус, інж. Володимир Хамула і дир. Микита Кекало.

Ініціятивний Комітет присвятив понад 10 годин на основне передискутування і зясування мети й завдань, організації і можливостей та етапів праці й правних форм Ради. В загальному Ініціятивний Комітет одобрив початкову ідею Української Суспільно-Господарської Ради а саме: дбати про господарський добробут українців в Злучених Державах Америки через:

1) Вивчення господарських умов життя і господарської коньюнктури в ЗДА для доцільного приміщення українських сил в промисловому, сільсько-господарському, торговельному та фінансовому житті,

2) вивчення ринків і галузів праці,

3) вивчення методів суспільно-господарської організації і праці інших національних груп в ЗДА,

4) ініціювання та організацію різних кооперативних підприємств а головно споживчих, виробничих, будівельних, промислових та спілок праці,

5) ініціювання та організацію сільсько - господарських кооперативних закладів як: ріжного рода фарми, пчолярські, деревообрубні та деревообробні спілки і ін.,

6) ініціювання та організацію приватних торговельних і промислових підприємств, переведення фахової консультації та організація приватних підприємців.

Для здійснення цих завдань Рада буде запрошувати теоретиків і знавців правно-господарських відносин, отже правників, економістів, кооператорів, інженерів, практичних торгівців і підприємців, як теж і представників громадських установ та організацій, що знають умови й потреби, для яких така праця має бути виконувана.

Організацію праці переводить Головна Управа Суспільно-Господарської Ради, яка також координує і працю секцій. У більших осередках українського скупчення будуть створені Відділи Суспільно-Господарської Ради для досліджування місцевих відносин, коньюнктури та заохочення відповідних чинників до закладання підприємств як кооперативних так і приватних.

Засобами до поширення ідей Суспільно - Господарської Ради має бути вся українська преса, господарські зібрання, відчити та організація осіб, що такими справами цікавляться, а може й займаються.

Етапи праці.

За перший етап праці вважається ініціятивну нараду і три перші засідання Ініціятивного Комітету Ради, на яких оформлено її організацію а саме: покликано до життя Головну Управу та Секції Ради. Головну Управу творять Президія і Провідники Секцій. Головна Управа уважається тимчасовою і сповнює свої обовязки до відбуття першої суспільно-господарської анкети українців в ЗДА.

До праці в Секціях запрошено:

Правно-організаційна: п.п. І. Заяць, М. Куницький, І. Рогуцький;

Кооперативна: п.п. Д. Кульчицький, О. Гончар, І. Ольхович, Р. Раковський, С. Сприньский, О. Черняк, І. Шепарович;

Промислово - торговельна: І. Конюх, М. Білоус, П. Красноніс, Ю. Нанасі, В. Хамула;

Будівельна: С. Кебало, І. Заяць;

Фармерсько-переселенча: С. Демидчук, О. Баран, І. Шепарович;

Фінансово-кредитова: М. Кекало, І. Ольхович.

Пресову секцію доручено зорганізувати Мгр. І. Заяцеві.

Секції будуть доповнювані новими членами і, в міру потреби, будуть творені нові Секції.

До Президії тимчасової Ради запрошено п.п.: І. Паливоду, І. Шепаровича і П. Красноноса.

До другого етапу праці відноситься: праці Секції та Президії, відбуття господарських анкет в Ню Йорку та у всіх більших осередках українського скупчення, утворення в цих осередках Відділів Суспільно-Господарської Ради і скликання суспільно-господарської анкети українців в ЗДА.

Головна Управа оцим запрошує всі українські організації та все українське громадянство, що одобрюють працю Ради, допомогти їй, бо лише спільними силами нас всіх зможемо успішно виконати так тяжке, але необхідне завдання господарського добробуту українців в ЗДА.

Головна Управа.

Створення Хору „Думка" в Ню Йорку

Дня 2-го січня в домівці Демократичного Клюбу в Ню Йорку відбулись основуючі загальні збори хору „Думка".

Потреба створення такого хору в Ню Йорку відчувалась вже давно і тому не диво, що на заклик ініціятивного гуртка зголосилось кілька десятків співаків. Люди з різних закутків країни, різних професій та різного віку, об'єднані любовю до рідної пісні та тугою за її гомоном зійшлись, щоб добровільно взяти на себе обов'язок продовжувати традицію українського хорового мистецтва та нести чудову українську пісню по широкому світі.

Збори, якими проводив п. Богачевський поруч почесного председника, композитора І. Недільського, мали незвичайно поважний та діловий характер.

Після відкриття та хвилинної мовчанки для вшанування пам'яті бл. п. композитора М. Гайворонського п. Крушельницький в змістових та переконливих словах накреслив цілі і завдання українського хору на чужині та потребу його створення. Крім плекання рідної пісні та багатьох других завдань в чисто музичній ділянці, хор мусить стати засобом пропаганди українського імени та української справи на американській землі. Це завдання члени хору мусять сповнити, коли хочуть виправдати свою назву політичних емігрантів.

З черги зоори приняли запроектований п. Карпевичем статут хору та вибрали провід у склад якого увійшли: п. Леонтій Крушельницький як голова й диригент та пп. Карпевич, Богачевський, Гузар та Рак.

Перший виступ хору відбувся в церкві св. Юрія в Ню Йорку, де він відспівав 7-го січня кілька коляд. Дальше є намічений концерт колядок, щедрівок та народних пісень у першій половині лютого.

ЦЕНТРАЛЬНИМ УПРАВАМ ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ, „ЗОЛОТОГО ХРЕСТА"—ОДВУ, „МОЛОДІ УКРАЇНСЬКІ НАЦІОНАЛІСТИ"—ОДВУ ЇХ ВІДДІЛАМ І ЧЛЕНАМ ТА ВСЕМУ УКРАЇНСЬКОМУ ГРОМАДЯНСТВУ

щирий привіт та побажання

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ І НОВИМ 1950 РОКОМ.

10-тий ВІДДІЛ ОДВУ в Ню Йорку.

Захід нюйорського „Сонця"

(Докінчення зі стор. 2-ої)

ня конвенціональної мірки важливості новин, встановлення абсолютного стандарту справжнього інтересу людської історії; широке і радісне писання, дотеп, добрий філософічний гумор, нетерпимість обману, тверде поклепання по плечах при властивій нагоді — все це, всі ці якості оточують нас з усіх боків і в кожній частині нашої країни".

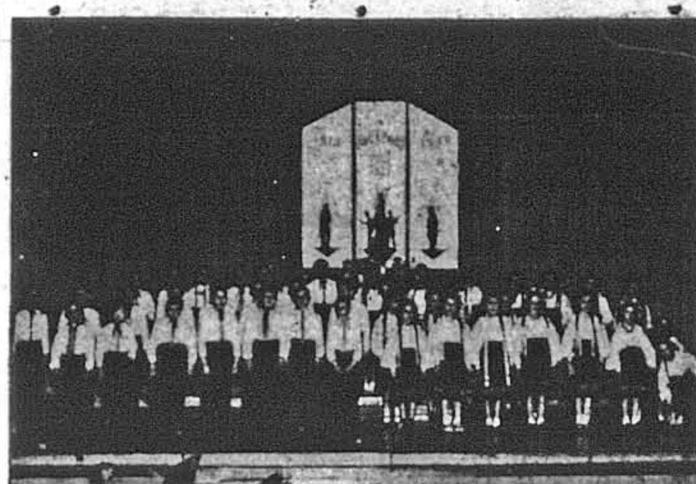
Таким розумінням журналістики і такою працею продовж поверх одного сторіччя, як і таким же загальним наставленням американської преси, виховано читача який зі свого боку вміє читати свою газету і її розуміти, який не попадає в гістерію, як йому щонебудь не подобається, але який тверезо й філософічно приймає все добре і зле, бо таке є само життя.

Рівночасно з цими шляхетними прикметами самої американської журналістики розвинулось і таки ж шляхетне відношення між самими газетами, що можуть конкурувати між собою, можуть себе навіть поборювати щодо опінії на поодинокі справи, але які завжди є „фер" між собою, взаємно себе цінять та взаємно себе піддержують в принципових справах. Під цим оглядом інтересний голос Ню Йорк Таймс-у з приводу припинення видавання „Ди Сан". В редакційній статті на цю тему м. і. пишеться: „Газети своєю природою стають частиною громади, в якій появляються; вони мають окремі стосунки зі своїми читачами; і тому нічого дивного, що коли одна газета з чесною традицією появляється востанне, її втрату приймається зі смутком, наче б ми втрачали особистого приятеля... Листа нюйорських газет, які поветшали і падали від часу, як Бенджамін Дей оснував „Ди Сан", є довга і повна журби. Деякі з них були, можна б сказати, журналами одної ночі, що не вдержались навіть так довго, щоб зробити будь-яке враження на життя міста. Інші, такі як „Сан", додали світлості історії журналістики, що є історією зусиль здобути для народу новини та передати їх по можності якнайшвидше і якнайточніше. Вклад „Ди Сан"-у був великий, його історія довга і видатна, і тому теж буде багато щирого жалю після того, як він зійде з нюйорської сцени..."

З турботою і тривогою зареєстрували факт припинення видавництва „Ди Сан" чужомовні газети в цій країні, вигляди і перспективи яких силою цілого ряду фактів є далеко тривожніші, ніж загально-американської преси.

ПРОТЕСТАЦІЙНІ СТРАЙКИ В ІТАЛІЇ

Рим, 11 листопада. — Протестаційні страйки, проголошені Генеральною Конфедерацією Праці після передвчорашної сутички між демонструючими робітниками і поліцією в місті Модені, охопили вже цілий Емілійський район та поширюються в цілій країні. В згаданому зударі між поліцією і демонстрантами були шість осіб вбитих і около 60 поранених.

Ученики і учениці української парохіяльної школи в Гартфорд, Конн., що брали участь у Листопадовім Святі.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ГАРТФОРД, КОНН.

Листопадове Свято.

Маючи на увазі, що наші національні свята повинні освідомити і скріпити нас духово — комітет свята зложений з представників всіх місцевих товариств доложив старань, щоб Листопадове Свято випало якнайкраще.

Для інформації американців про наші визвольні змагання поміщено в обох гартфордських щоденниках короткі дописі про значіння Листопадових Роковин.

Дня 20 листопада в грек.-кат. українській церкві, по Службі Божій о. дек. Ст. Баландюк відправив панахиду за поляглих борців за Волю України. Принагідна Збірка на українських інвалідів дала $70.03.

Того ж дня, пополудні, в гарній салі місевого „Гайскул" відбулося свято-концерт.

Сцена прибрана килимами і цвітами, притім удекорована нашим малярем п. А. Чорняком. На фоні храмів св. Юра і св. Софії — булава застава з прапором і тризубом України, а по боках стійки вояків в однострях від історичних козаків до УСС і УПА. Це гарно подумана емблема Соборности і тривалої боротьби за незалежність України. Неначе на доповнення декорації в рівних рядах і в гарних одностроях стояли учні української парохіяльної школи. Шкільний хор започаткував свято американським гимном, відспівав кілька патріотичних пісень, переплітаючи діточими деклямаціями. Всі точки школи гарно виконані і справили миле вражіння. Парохіяльна школа існує в Гартфорді всього другий рік під управою Сестер Служебниць і має поважні осяги.

Реферати солідно оброблені виголосили п. І. Чернига в українській мові, а п-на О. Кармазин в англійській.

Мішаний хор під дир. п. І. Шуплата, зложений з молодих роджених в Америці і нових імігрантів, підсилений кількома добрими голосами старших співаків — відспівав з повним успіхом 6 пісень, підхожих змістом до свята.

Скрипкові соля, які виконав майстерно п. І. Кащинець, причинилися до уріжноднення програми концерту.

Наш артист п. Л. Рейнарович, запрошений до участи в концерті і сердечно приваний гартфордським громадянством, відспівав своїм сильним, гарним барітоном кілька пісень про акомпаніменті п-ни Г. Березіцької.

П-ни Г. Шегерич і Н. Верескж деклямували добре і з чуттям. Українським гимном закінчено свято.

Дохід: зі вступів $129 і збірки на укр. інвалідів $91.64, розом $220.64 по відтягненню коштів $90 переслано до диспозиції У. К. К.

Г.

Divus Caesar

(Докінчення зі стор. 2-гої)

являє Сталін: виявляється, що він — „невичерпальне джерело творчого надхнення у всіх ділянках мистецтва"; він „всеобіймаючий геній" і наприкінці — „геніяльний творець приятельства совєтських народів перед яким світ з пошаною схиляється..."

Римські володарі скасували вільний республіканський устрій, дали хоч своїм підданим на якийсь час хліб, мир і забави.

Сталін не забезпечив добробуту народніх мас: він примусив робітників і селян тяжко працювати, але тримає їх у напівголодному стані. Цей режим неволі Сталін велить називати свободою, соціялізмом, народньою демократією і т. д.

За кривавий терор, за голод і рабську працю поневолені маси мусять Сталінові дякувати, його звеличувати і прославляти.

За римської імперії знаходилися люди, що не боялися висловлювати сумніви щодо „божественности" цісарів. Відомо, як виховник Нерона, філософ Люцій Анней Сенека висміяв апотезу слабоумного цісаря Клявдія в сатирі — „Апоколокінтосіс" (Переворення в гарбуз): Сенека писав, що Клявдій по смерти перемінився в звичайний гарбуз. Нехай би спробував хтонебудь написати щось подібне про Сталіна! Долі такого смільчака ніхто не позавидував би.

Не знаємо, як скінчить своє життя Сталін. У старинних греків був погляд, що надмірна гордість людська („гібріс") противна богам, і вони за неї людей карають. Багато античних трагедій збудовано на цій основі. В нашій добі за гордість історія покарала Гітлера та Мусолінія. Сподіваємося дожити також до кінця слави „божественного цісаря" „Coco" Сталіна Джугашвілі.

Л. І.

КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ ДЛЯ КРАЩОГО ЗАВТРА

ШУКАЮТЬ СВОЇХ РІДНИХ

ГРУПА ЛИСТИ ДО:

19056 Вітошинську Пазю, д. Миколи і Анастазії з с. Вуйковичі, Перемишль, від Василя Вітошинського.

19057 Казмарик Івана з села Сокуля, Мостиська, від Михайла Шияна.

19058 Ліпчика Івана з м. Глібока від Олени Кара Сеферіян.

19059 До Таборових Управ в Німеччині і Австрії. Просимо оголосити, що Фок Юстина з Бабіцьких, Вейда Марію з Бабіцьких і Анну Бабіцьку пошукує Катерина Бабіцька з Америки. Голоситися під ч. 19059 в ЗУАДК у Филаделфії.

19060 До Таборових Управ в Німеччині. Просимо оголосити, що Яцик Марію з с. Завадова, Стрий, пошукує Хариш Марія з Америки. Голоситися під ч. 19060 в ЗУАДК у Филаделфії.

18061 Рідних і знайомих шукає рідня о. Демчинського, декана і пароха Бродів, Скільна, Берлина, Білявець, Корсова і Дітковець від Марійки Лопатинської.

19062 Лоаптинського Володимира з Озерян, Чортків, від д-ра Зенона Лопатинського.

19063 Широку Анну д. Онуфрія, Птичин Настю і Марію з с. Гумменів, Калуш, від Джус Марії, д. Івана.

19064 Васько Яна з с. Удрійська, від Леона Васька

19065 Ковальчук Петра з с. Стетківці, Краснопіль, Дубчак Ярему і Петра та Фодич Дубчак Івана з с. Коваленки, Волинь, від Панасюк Хросини.

Голоситись на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, Inc.

P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Укр. Січ, івд. 170, повідомляє, що **річні імісячні збори** відбудуться в неділю, 15. січня, в годині 3. пополудні, де буде вибір уряду на 1950 рік ізбірка вкладок до Союзу. — І. Грабар, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Чергові сходини членів відділу 312 відбудуться в суботу, 14. січня, в год. 8. веч., в церковній домівці. — Дибайло, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 371, відбудуться в пятницю, 13. січня, в годині 8. ввечір, в Січовій Салі, 508 — 18 Ев. Проситься членів приходити на збори і платити свої вкладки на зборах відділу. — О. Паньків, предс.; Ю. Баранюк, секр.

ДУРГАМВІЛ, Н. Й. — Відділ 188 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. січня, в годині 1:30 пополудні, Проситься всіх членів і членкиць прийти на ці збори, бо буде вибір уряду на 1950 рік. — Т. Харітон, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Дарахівщина, від. 275, повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться в суботу, 14. січня, в годині 7. ввечір, в галі церковній при Грін і Сусекс ул. Проситься всіх членів прийти на ці збори, бо маємо важні справи до полагодження і буде вибір уряду на 1950 рік. — М. Курило, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Управа Тов. ім. Д. Вітовського, від. 375, подає до відома всім членам, що **річні збори** відбудуться в неділю, 15-го січня, в год. 1. після полудня, в Укр. Клюбі, 847 N. Franklin St., із наступним порядком нарад: 1. Відкриття зборів; 2. Відчитання протоколу із попердніх річних зборів; 3. Вибір предсідника і секретаря до переведення річних зборів; 4. Звіт уступаючої управи; 5. Дискусія над звітами; 6. Звіт контр. комісії і уділення абсолюторії уступаючій управі; 7. Вибір нової управи на 1950 рік; 8. Внески і запити; 9. Збирання місячних вкладок; 10. Закриття зборів. Управа просить усіх членів на ці збори прийти, а особливо ті члени, які платять річно і піврічно, повинні обовязково прийти і вплатити свої належитости. — За управу: І. Чопик, гол.; С. Пилюк, скарб.; П. Іваш, секр..

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Тов. Жидачів, від. 393, повідомляє всіх своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 15. січня, в годині 3. пополудні, в домівці Червоного Хреста, 423 East 9th St. Обовязком кожного члена є прийти раз на рік, вислухати річний звіт урядників і контролі та привести бодай одного нового члена. Будуть також інші важні справи до вирішення. — І. Дубик, предс.

ЕМБРІДЖ, Па. — Подаємо до відома членам і членкицям Бр. св. Василія Великого, від. 161, що місячні збори відбудуться в суботу, 14. січня, в годині 7. ввечір, у власній салі. Обовязком всіх місцевих і позамісцевих членів є, прийти на означений час, вислухати ухвал зр ічних зборів, як також буде фінансовий звіт за 1949 рік та інші справи до вирішення. Довгуючих членів проситься вирівнювати свої залеглости. Уряд на 1950 рік є: П. Вороновський, предс.; А. Дзюла, фін. секр.; І. Протинок, кас.; Й. Литвин, рек. секр.; І. Тиро, Е. Гищак, Й. Радьо, контрольори; Й. Табіш, управитель.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. — Тов. Укр. Січ, від. 182, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. січня, в годині 2. пополудні, в гали парафіяльній, 45-47 Hope Ave., Passaic. Просимо членів прийти наз бори на час. Тепер приймаємо нових членів до Тов. і до У. Н. Союзу. Уряд відділовий просить членів, хто має родину, або знайомих прибувших з Европи, приведіть їх на збори та впишіть до Союзу. — І. Живіцький(предс.; Г. Яськів, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє своїх членів, що звичайні збори відбудуться в суботу, 14. січня, в годині 8. ввечір, в церковній гали при 7. вул. Просимо всіх прийти на час, бо є важні справи до полагодження. — Уряд.

БРИДЖПОРТ, КОНН. — Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє, що збори, які мали відбутись 14. січня, відбудуться 21. січня, в У. Н. Домі, 517 Галлет ул., точно в год. 7:30 ввечір. Взиваємо всіх членів прийти на час. Контроля дасть звіт за другий півріk. Уряд на 1950 рік члени затвердили той самий. Хто був на річних зборах, то аж душа радувалась, що стілки членів прибуло, щоб вибрати новий уряд чи затвердити старий, а до того по зборах Тов. дало своїм членам гарну гостину. Тож на кожні збори приходіть і заплатіть свою місячну вкладку. Секретар дав звіт з нашого поступу. Та праця ще не скінчена. При вашій помочі ще є кого організувати до нашої Союзової родини в нашій громаді. Повідомляється всіх членів, що вибір делеґата на двадцять другу конвенцію УНС відбудеться в лютім. — За уряд: Д. Черниявський, предс.; Т. Красіцький, кас.; М. Палькевич, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — На річних зборах Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, вибрано уряд на 1950 рік: Н. Заяць, предс.; Л. Кулич, заст.; Н. Пігура, фін. секр. і касієр; В. Бутковський, рек. секр.; М. Баран, І. Коцюба і Ф. Жарський, контрольори; А. Мазур і П. Осьміловська, комісія хворих: Наступні місячні збори відбудуться в неділю, 15. січня, в год. 3. пополудні, в У. Н. Домі. Починаючи від місяця лютого місячні збори Братства будуть відбуватися в трету неділю в місяці. — Уряд.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Тов. Любов, від. 370, повідомляє своїх членів і членкиць, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. січня, в церковній гали, 127 Парк ул., зараз по другій Сл. Божій. Проситься всіх прийти на час та вислухати звіт контр. комісії. Просимо нових іміґрантів прийти та вписатись до Союзу. Уряд вибраний на 1950 рік: П. Воляник, предс.; М. Довгий, заст.; К. Марущак, рек. секр.; Р. Голубович, фін. секр. І. Хомета, заст. секретарів; В. Колесьняк, кас.; К. Гвіздь, заст.; контр. комісія: Н. Хабінець, М. Сампара і Г. Куць: огл. хворих: П. Столяр, А. Сампара, П. Василик і Д. Небор. Адреса секр.: K. Maruschak, 274 Fenwick St., West Haven 16, Conn.

АЛЕНТАВН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. січня, в гали парафіяльній, 803 Фронт ул., точно в годині 2. пополудні. Просимо членів прийти на означений час тай сповнити свої членські обовязки. Уряд на 1950 рік є: Д. Рудакевич, предс.; З. Гуцалюк, заст.; І. Федорак, секр.; І. Рудакевич, заст. секр. ікасієр; контрольори: І. Зазворський, І. Заяць і І. Бруцяк; надз. хворих: Н. Марковиц і М. Хомик. — І. Федорак, секр.

ГУДСОН, Н. Й. — Місячні збори Бр. св. Йосафата, від. 477, відбудуться в неділю, 15. січня, зараз по Сл. Божій. Проситься всіх членів прийти на збори, бо буде вибір делеґата на конвенцію УНС. — Уряд.

ФРЕНКФОРД, ПА. — Тов. ім. Д. Вітовського, від. 268, повідомляє, що **річні збори** відбудуться в суботу, 14. січня, в домі Горожан на Wakeling St. Членів, що платять річно і піврічно, проситься прийти і заплатити вкладки. Буде вибір уряду на 1950 рік, звіт урядників і намічення пляну розвою відділу на будуче. Контроля книжок відбудеться в пятницю, 13. січня, там, де все, в годині 7. Початок зборів 7:30 ввечір. — Т. Радинський.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. Любов, від. 45, повідомляє своїх членів, що звичайні збори відбудуться в неділю, 15. січня, в домі У. А. Горожан, 847 N. Franklin St. в год. 2. пополудні На цих зборах будуть полагоджутись всі біжучі справи. Просимо отже всіх членів і членкиць полагодити тут свої справи і вирівняти вкладки. — Т. Малик, А. Гарасим, М. Ю. Сеник.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — **Річні збори** Тов. Єдність, від. 163 відбудуться в неділю, 15. січня, в годині 1. пополудні, вд омі Горожан, 847 N. Franklin St. Просимо всіх членів прийти наз бори, бо маємо багато справ до полагодження, а іменно звіт уряду і контролі та інш. — За уряд: Н. Курко, предс.; І. Потучко, рек. секр.; М. Паранич, фін. секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — **Річні збори** Тов. Запорозька Січ, від. 206, відбудуться в неділю, 15. січня, в годині 1. пополудні, в парафіяльній салі, 74 Геррис Еве. Обовязком є кожного члена прийти на ці збори. Будуть важні справи до обговорення і полагодження; будуть звіти уряду і контролі за 1949 рік та буде заприсяження уряду на 1950 рік. — За уряд: І. Околіта, предс.; І. Кокольський, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Сестр. Любов, від. 37, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членкиць, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. січня, в годині 3. пополудні, в У. Н. Домі, 214-216 Фултон ул. Просимо всіх прийти на ці збори, бо буде вибір делеґатки на конвенцію УНС і інші важні справи. Просимо привести зі собою нових членицх і вписуйте діти до У. Н. Союзу. На річних зборах вибрані ті самі урядниці на 1950 рік: А. Погранична, предс.; А. Горін, заст.; А. Гнатюк, секр.; М. Процак, заст.; А. Генеґа, кас.; А. Міскiв, заст.; М. Полевчак, М. Ґрета і В. Діковицька, контр. комісія; П. Чечіль і А. Серединська, надз. хворих; А. Погранична і А. Гнатюк, делеґ. до Центр. Комітет; Е. Ґаліновим і Т. Костишин, делеґ. до У. Н. Дому. — За уряд: А. Погранична, предс.; А. Гнатюк, секр.; А. Генеґа, кас.

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЗНАЧИТЬ, НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

ТАРЗАН, ч. 2256. Ударемнена втеча Фила.

На коридорі далися чути важкі кроки д-ра Зі й Гора, коли Тарзан витягав Ніту через вікно.

Одначе, заки Фил міг піти за нею, двері відкрилися.

Ніта вирятувалася в безпечне місце, вибігши з обома своїми спасителями...

...саме тоді, коли розюшені мучителі затягнули Фила до сусідньої кімнати.